

Dorota Grodzka*

Konkurencyjność polskich regionów na tle regionów państw członkowskich UE

Competitiveness of Polish regions in comparison to other EU member

states: The aim of the paper is to rank sixteen Polish regions (voivodeships) according to their competitive position and show differences and regional contrasts in comparison to EU member states. The paper begins with a general overview of the concept of competitiveness. The second section examines the ways of measuring regional competitiveness. One of applied indicators is Regional Competitiveness Index (RCI) which aims to identify the strengths and weaknesses of each of the EU NUTS 2 regions. Next, the author looks at selected aspects of the competitiveness of Polish regions. The starting point for this analysis is a comparative assessment of the competitiveness of all regions in the EU.

Słowa kluczowe: *konkurencyjność, determinanty konkurencyjności, konkurencyjność regionalna, Indeks Konkurencyjności Regionalnej (RCI), regiony NUTS 2*

Keywords: *competitiveness, determinants of competitiveness, regional competitiveness, Regional Competitiveness Index (RCI), NUTS 2 regions*

* Specjalista ds. systemu gospodarczego w BAS.

Wstęp

Analiza i dążenie do poprawy konkurencyjności mogą dotyczyć nie tylko całego kraju, ale również jego regionów. Celem autorki tego artykułu jest przedstawienie zróżnicowania konkurencyjności regionów w UE ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji polskich województw. W pierwszej części zarysowano problemy związane ze zdefiniowaniem pojęcia konkurencyjności regionalnej oraz metodami jej mierzenia. Część empiryczną poświęcono prezentacji wyników badania ostatniej edycji wybranego sposobu pomiaru konkurencyjności regionalnej, tj. Indeksowi Konkurencyjności

Regionalnej. Obszerłą część artykułu zajmuje analiza zróżnicowania konkurencyjności regionalnej w UE, ze wskazaniem regionów, które uzyskały najlepsze i najgorsze wyniki w ostatniej edycji badania przeprowadzonego na zlecenie Komisji Europejskiej. Większą uwagę poświęcono ocenie konkurencyjności polskich województw na tle krajów członkowskich UE, ze szczególnym uwzględnieniem tych państw, które przystąpiły do wspólnoty w latach 2004–2013.

Istota i definicje konkurencyjności regionalnej

W literaturze przedmiotu pojęcie konkurencyjności pojawiło się na początku lat 80. XX wieku za sprawą prac Michaela E. Portera i początkowo odnosiło się do działalności firm. W niedługim czasie zaczęto go używać, również w artykułach M.E. Portera, analizując, jak różnice między poszczególnymi krajami wpływają na ich sukces gospodarczy. Wkrótce termin „konkurencyjność” stał się tematem dyskusji akademickich i politycznych¹.

Do konkurencyjności nawiązuje się w ekonomii na kilku poziomach (schemat 1). W perspektywie mikro dotyczy ona przedsiębiorstw, w perspektywie makro – państwa. Między tymi dwoma poziomami należy rozpatrywać konkurencyjność np. branż, sektorów czy regionów. Tak szerokie zastosowanie pojęcia konkurencyjność ma implikacje dotyczące zarówno rozumienia tego terminu, jak również czynników, które go kształtują.

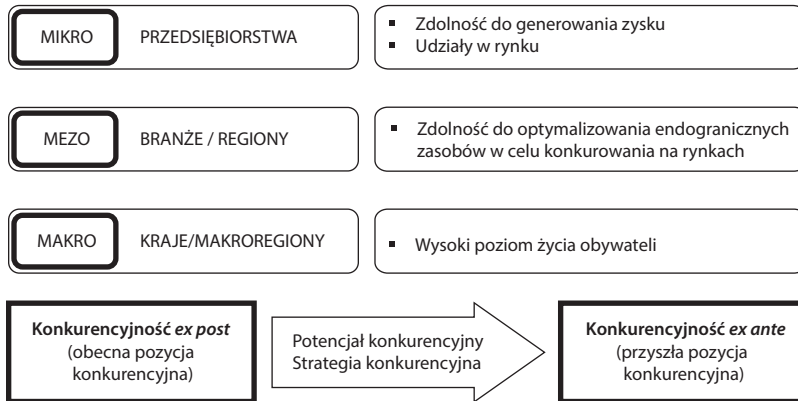
Gdy mówimy o konkurencyjności w skali mikro, tj. na poziomie przedsiębiorstwa, oraz o tym, że ma ono przewagę konkurencyjną nad innymi podmiotami, odnosimy się między innymi do jego możliwości reagowania na zmiany na rynku oraz dążenia do powiększania udziału w rynku i osiągnięcia zysków kosztem innych podmiotów². W skali makro, tj. na poziomie państwa, jest inaczej. Przyjmuje się, że celem jest w tym wypadku nie zysk, ale zapewnienie wysokiego poziomu życia mieszkańców kraju przez efektywne wykorzystywanie posiadanych zasobów³. Konkurencja na poziomie krajów odbywa się przez formułowanie polityk, wdrożenie ram instytucjo-

¹ P. Annoni, K. Kozovska, *EU Regional Competitiveness Index (RCI) 2010*, „Scientific and Technical Research Reports”, Joint Research Centre, 2010, <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC58169> [dostęp: 9 stycznia 2017 r.].

² K. Zawodziński, P. Bartoszczuk, *Atrakcyjność inwestycyjna a konkurencyjność regionu [w:] Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski na tle Unii Europejskiej*, red. H. Godlewska-Majkowska, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2013.

³ *Ibidem*.

Schemat 1. Poziomy konkurencyjności

Źródło: *Konkurencyjność regionalna. Konceptje – strategie – przykłady*, red. E. Łązniewska, M. Gorynia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012, s. 27.

nalnych, które wzmacniają zaufanie, budują społeczny kapitał, wspierają przedsiębiorczość itd.⁴.

Pomiędzy poziomem mikro i makro, czyli przedsiębiorstwa i kraju, można rozpatrywać konkurencyjność na poziomie pośrednim, np. regionów. Konkurencyjność regionu nie jest prostą wynikową działalności na tym obszarze przedsiębiorstw ani uproszczoną wersją kraju⁵. Mimo zachodzących procesów decentralizacji i przejmowania części kompetencji przez samorządy terytorialne niektóre działania są domeną władz centralnych i zachodzą tylko na poziomie całego kraju (np. kształtowanie polityki pieniężnej). Uznaje się, że konkurowanie między regionami polega na dążeniu do zapewnienia odpowiednich warunków technologicznych, socjalnych, infrastrukturalnych do rozwoju przedsiębiorczości⁶. To właśnie w skali regionalnej kształtuje się wiele czynników, które mogą wpłynąć na funkcjonowanie firm, jak np. kapitał społeczny, instytucje otoczenia biznesu, usługi publiczne⁷. W ten sposób skala regionalna jest najtrudniejszym i najbardziej kompleksowym poziomem, „wciśniętym” między skalą makro i mikro⁸.

⁴ *Konkurencyjność regionalna. Konceptje – strategie – przykłady*, red. E. Łązniewska, M. Gorynia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.

⁵ P. Annoni, K. Kozovska, *EU Regional Competitiveness Index (RCI) 2010*, op. cit.

⁶ K. Zawodziński, P. Bartoszczuk, *Atrakcyjność inwestycyjna a konkurencyjność regionu*, op. cit.

⁷ *Konkurencyjność regionalna. Konceptje – strategie – przykłady*, op. cit.

⁸ *Ibidem*.

W literaturze przedmiotu rozróżnia się dwa pojęcia. Pierwsze z nich to pozycja konkurencyjna, czyli poziom osiągniętego rozwoju wyrażony np. poziomem dochodu narodowego czy też pozycją w handlu zagranicznym (konkurencyjność wynikowa *ex post*)⁹. Drugie zaś to zdolność konkurencyjna oceniana na podstawie czynników charakteryzujących np. wielkość, strukturę i wykorzystanie zasobów produkcyjnych, system społeczno-ekonomiczny, politykę ekonomiczną. Jest to ujęcie dynamiczne, w którym mówimy o dochodzeniu do określonego poziomu konkurencyjności (konkurencyjność czynnikowa *ex ante*)¹⁰. W związku z tym rozróżnieniem operuje się trzema podstawowymi typami definicji konkurencyjności. Definicje wynikowe odnoszą się do rezultatów osiągniętych przez gospodarkę oraz opierają się na ocenie pozycji konkurencyjnej danego państwa czy regionu, koncentrując się tym samym na wynikach, pomijając analizę ich przyczyn. Definicje czynnikowe koncentrują się na ocenie źródeł konkurencyjności, które wpływają na pozycję konkurencyjną, co umożliwi z kolei analizę głównych determinant. Ostatnia zaś grupa definicji to definicje czynnikowo-wynikowe, które biorą pod uwagę zarówno osiągniętą pozycję konkurencyjną, jak i czynniki, które do niej doprowadziły¹¹.

Metody pomiaru konkurencyjności regionalnej

Wyróżnia się dwie podstawowe metody mierzenia konkurencyjności regionalnej¹². Pierwsze podejście zakłada podzielenie ogólnej konkurencyjności na zidentyfikowane czynniki konkurencyjności. Do syntetycznego pomiaru konkurencyjności regionalnej najczęściej wykorzystuje się wysokość PKB *per capita*, który oblicza się, dzieląc wartość PKB państwa przez liczbę jego mieszkańców. Produkt krajowy brutto jest jednym z podstawowych mierników efektów pracy społeczeństwa danego kraju i przedstawia zagregowaną wartość dóbr i usług finalnych wytworzonych na terenie danego kraju w określonej jednostce czasu. PKB jest dobrym wyznacznikiem wielkości gospodarki, ale nie jest najlepszą miarą zamożności społeczeństwa z racji tego, że nie uwzględnia liczby ludności. Z tego względu jako miarę dobrobytu powszechnie stosuje się PKB *per capita*, czyli PKB

⁹ K. Zawodziński, P. Bartoszczuk, *Atrakcyjność inwestycyjna a konkurencyjność regionu*, *op. cit.*

¹⁰ *Konkurencyjność regionalna. Koncepcje – strategie – przykłady*, *op. cit.*

¹¹ *Ibidem.*

¹² *Ibidem.*

w przeliczeniu na jednego mieszkańca¹³. Podejście to stosowane jest między innymi w takich modelach konkurencyjności regionalnej, jak piramida konkurencyjności, kapelusze konkurencyjności, w których PKB *per capita* jest punktem wyjścia do dalszej analizy czynników wpływających na konkurencyjność regionalną¹⁴.

Drugie podejście sprowadza się do budowania syntetycznych indeksów obliczanych na podstawie algorytmu bazującego na zestawie szczegółowych czynników. We wszystkich modelach zmienną zależną jest pozycja konkurencyjna uzyskiwana przez region, a zmiennymi niezależnymi – czynniki zdolności konkurencyjnej. Tworzenie takich indeksów napotyka trudności w postaci zdefiniowania szczebla podziału kraju tak, aby wyodrębnić regiony, oraz prowadzenia analizy tak, aby dane, porównywalne dla różnych państw i umożliwiające prowadzenie badania na wybranym szczeblu statystycznego podziału państw, były dostępne. Przykładowo badania poświęcone pomiarowi atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności regionów danego kraju prowadzone są między innymi w Wielkiej Brytanii (*UK Competitiveness Index*¹⁵), USA (np. *The State New Economy Index*¹⁶, *State Competitiveness Report*¹⁷). Podejmowane są również próby budowania indeksu, który pozwala na porównywanie regionów w skali światowej (*The World Knowledge Competitiveness Index*¹⁸) oraz europejskiej (*European Competitiveness Index*¹⁹).

Przy stosowaniu tego podejścia ważne jest określenie czynników wpływających na konkurencyjność regionalną. Wśród nich – w zależności od przyjętego modelu – wyróżnia się źródła konkurencyjności, takie jak²⁰:

- odpowiednia infrastruktura techniczno-ekonomiczna i społeczna, zapewniająca dogodną dostępność komunikacyjną regionu, jego powiązania z krajowymi i międzynarodowymi sieciami transportu,

¹³ K. Zawodziński, P. Bartoszczuk, *Atrakcyjność inwestycyjna a konkurencyjność regionu*, *op. cit.*

¹⁴ Więcej na ten temat zob. *Konkurencyjność regionalna. Koncepcje – strategie – przykłady*, *op. cit.*

¹⁵ [Http://www.cforic.org/pages/uk-competitiveness.php](http://www.cforic.org/pages/uk-competitiveness.php) [dostęp: 15 stycznia 2017 r.].

¹⁶ [Https://itif.org/publications/2014/06/11/2014-state-new-economy-index](https://itif.org/publications/2014/06/11/2014-state-new-economy-index) [dostęp: 15 stycznia 2017 r.].

¹⁷ [Http://www.beaconhill.org/CompetitivenessHomePage.html](http://www.beaconhill.org/CompetitivenessHomePage.html) [dostęp: 15 stycznia 2017 r.].

¹⁸ [Http://www.cforic.org/pages/wkci.php](http://www.cforic.org/pages/wkci.php) [dostęp: 15 stycznia 2017 r.].

¹⁹ [Http://www.cforic.org/pages/european-competitiveness.php](http://www.cforic.org/pages/european-competitiveness.php) [dostęp: 15 stycznia 2017 r.].

²⁰ K. Zawodziński, P. Bartoszczuk, *Atrakcyjność inwestycyjna a konkurencyjność regionu*, *op. cit.*, s. 13–14; *Konkurencyjność regionalna. Koncepcje – strategie – przykłady*, *op. cit.*

- funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu i władz lokalnych, które mają wpływ na środowisko sprzyjające innowacyjności oraz przedsiębiorczości,
- istnienie w regionie sprawnego systemu edukacji oraz jednostek szkolnictwa wyższego, z którymi wiążą się ośrodki badawczo-rozwojowe,
- kapitał społeczny, system opieki zdrowotnej.

Podsumowując zagadnienie mierzenia konkurencyjności regionalnej, można wskazać następujące problemy, jakie się z nim wiążą²¹:

- brak obowiązującej definicji pojęcia „konkurencyjność regionalna” i wynikająca stąd odmienna interpretacja tego, co oznacza na tym poziomie analizy „konkurowanie”,
- brak zgodności w zakresie determinant konkurencyjności regionalnej,
- brak dynamicznych metod badawczych, które pozwoliłyby uchwycić zjawisko w czasie i stwierdzić, że określony poziom konkurencyjności został osiągnięty; większość miar jest statyczna z natury i koncentruje się na charakterystyce regionalnej, ma charakter *ex post*, nie *ex ante*,
- błędy analityczne popełniane podczas prób mierzenia czy porównywania regionów.

Indeks RCI jako metoda badania konkurencyjności regionów w UE

Przykładem miernika syntetycznego jest Indeks Regionalnej Konkurencyjności (ang. *Regional Competitiveness Index*; RCI). Prace nad jego stworzeniem rozpoczęły się w 2008 r. Wykorzystano w nich doświadczenie z prac nad Globalnym Indeksami Konkurencyjności (*Global Competitiveness Index*) prowadzonych przez Światowe Forum Ekonomiczne. Pierwszy raport, który pokazywał zróżnicowanie regionalne pod względem konkurencyjności w UE na podstawie indeksu RCI, został opublikowany w 2010 r. jako wynik współpracy Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej (*Directorate-General for Regional Policy*) oraz Wspólnotowego Centrum Badawczego (*Joint Research Centre*)²². Kolejna edycja raportu została wydana w roku 2013²³, a ostat-

²¹ *Konkurencyjność regionalna. Koncepcje – strategie – przykłady*, op. cit.

²² P. Annoni, K. Kozovska, *EU Regional Competitiveness Index (RCI) 2010*, op. cit.

²³ P. Annoni, L. Dijkstra, *EU Regional Competitiveness Index RCI 2013*, Joint Research Center, Report EUR 26060 EN, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/6th_report/rci_2013_report_final.pdf [dostęp: 6 stycznia 2017 r.].

nia w 2017²⁴. Uwzględniając uwagi krytyczne kierowane pod adresem pierwszego wydania, zdecydowano się na zmiany w metodologii obliczania indeksu w drugiej edycji raportu. Pewne zmiany, choć w mniejszym zakresie, wprowadzono również w ostatnim badaniu (dotyczyły one m.in. doboru wskaźników, na których oparto wyliczenie indeksu RCI). W związku z tym przy porównaniu wyników indeksu z poszczególnych edycji badania oraz oceny zmiany konkurencyjności regionów na przestrzeni lat należy zachować ostrożność. Z tego względu w dalszej części artykułu przytoczone zostaną przede wszystkim rezultaty z ostatniej edycji badania RCI.

Opracowując metodologię obliczania indeksu RCI, autorzy raportu sięgnęli do publikacji niemieckiego naukowca J. Meyera-Stamera²⁵, który zdefiniował konkurencyjność jako: *zdolność danej miejscowości lub regionu do zapewnienia wysokich oraz rosnących dochodów a także poprawy źródeł utrzymania ludzi tam mieszkających*. W jego ujęciu zasadnicze znaczenie miały korzyści osiągnięte przez obywateli. Autorzy indeksu RCI zaproponowali podejście badawcze, w którym uwzględnia się również przedsiębiorstwa. Przyjęli, że konkurencyjność oznacza zdolność do zapewnienia atrakcyjnego i trwałego²⁶ środowiska dla firm i mieszkańców regionu do pracy i życia²⁷. W takim ujęciu kluczowe są korzyści obywateli oraz podmiotów gospodarczych danego regionu, a przyjęta definicja konkurencyjności uwzględnia nie tylko czynniki gospodarcze, ale również społeczne.

Indeks RCI umożliwia szczegółową analizę poziomu konkurencyjności wszystkich regionów wchodzących w skład UE, wskazując na czynniki, które mają wpływ na ich rozwój oraz mocne i słabe strony. W ten sposób rankingi zestawiające wyniki indeksu dają syntetyczny obraz konkurencyjności w całej UE, a jednocześnie mogą być podstawą do określania strategii i priorytetów rozwoju poszczególnych regionów. Główna zaleta indek-

²⁴ P. Annoni, L. Dijkstra, N. Gargano, *The EU Regional Competitiveness Index 2016*, „Working Papers” 02/2017, European Commission, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/201701_regional_competitiveness2016.pdf [dostęp: 31 marca 2017 r.].

²⁵ J. Meyer-Stamer, *Systemic competitiveness and Local Economic Development*, 2008, s. 7, http://www.meyer-stamer.de/2008/Systemic+LED_SouthAfrica.pdf [dostęp: 6 stycznia 2017 r.].

²⁶ Przez „trwałe” autorzy indeksu rozumieją takie środowisko, które jest atrakcyjne zarówno w krótkim, jak i długim okresie.

²⁷ L. Dijkstra, P. Annoni, K. Kozovska, *A New Regional Competitiveness Index: Theory, Methods and Findings*, „European Union Regional Policy Working Papers”, n. 02/2011, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2011_02_competitiveness.pdf [dostęp: 9 stycznia 2017 r.].

su RCI jest równocześnie jego główną wadą, zastosowanie go do badania regionów UE ogranicza bowiem zakres terytorialny analizy²⁸. Są również inne uwagi kierowane pod adresem tego indeksu, na przykład to, że mimo iż jest indeksem mierzącym konkurencyjność regionalną, niektóre ze wskaźników, na których się opiera, są obliczane na poziomie makroekonomicznym²⁹.

Metodologicznie indeks RCI bazuje na 11 czynnikach, które autorzy raportu określają mianem „filarów” (schemat 2). W ten sposób RCI odnosi się do wielu zagadnień, które są uznawane za determinanty konkurencyjności regionalnej. Czynniki te są zestawione w trzy grupy: podstawową (*Basic group*), efektywności (*Efficiency group*) oraz innowacji (*Innovation group*), które świadczą o wzrastającym potencjale i poziomie rozwoju gospodarki.

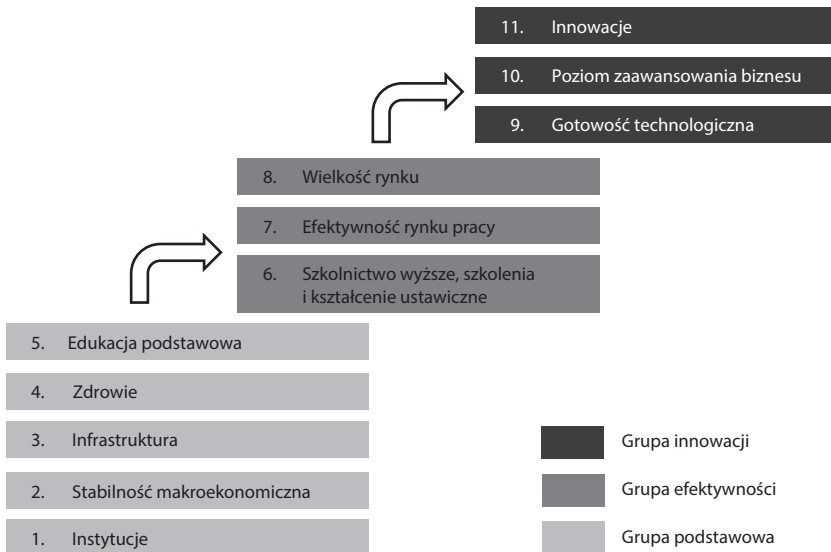
Grupę podstawową tworzą następujące filary: instytucje, stabilność makroekonomiczna, infrastruktura, zdrowie oraz edukacja podstawowa. Czynniki te są uznawane za niezbędne dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Nie sprzyjają mu z pewnością niekorzystne warunki ekonomiczne, w których konsumenci mają mniej pewne dochody oraz mniejszą skłonność do wydatków, a producenci do inwestycji. Źródłem przewagi konkurencyjnej nie będzie również niewykwalifikowana lub słabo wykształcona siła robocza. Trudno wyobrazić sobie dobre funkcjonowanie regionu bez sprawnie działającej administracji, efektywnego zarządzania oraz dobrze zorganizowanej opieki zdrowotnej. Brak rozwiniętej infrastruktury, która pozwala wykorzystać lokalny potencjał ekonomiczny, również może być poważną barierą rozwoju regionu.

Po osiągnięciu podstawowego poziomu rozwoju rolę zaczynają odgrywać inne czynniki, które autorzy indeksu RCI nazwali grupą efektywności. Składają się na nią trzy filary: szkolnictwo wyższe z uwzględnieniem kształcenia ustawicznego i rozwijania kwalifikacji, efektywność rynku pracy oraz wielkość rynku. Pierwszy wymiar informuje nas o tym, jaki odsetek populacji ma wyższe wykształcenie, a także o tym, jaki stosunek mieszkańcy da-

²⁸ J. Gołębiewski, O. Podlińska, *Konkurencyjność polskich regionów na tle Unii Europejskiej* [w:] *Problemy rozwoju regionalnego i lokalnego w Polsce*, Wydawnictwo Urzędu Miejskiego w Pułtusku, Pułtusk 2015, http://www.wne.sggw.pl/wp-content/uploads/problemy_rozwoju_regionalne.pdf [data dostępu: 7 stycznia 2017 r.].

²⁹ (...) z niepokojem trzeba stwierdzić, iż autorzy łączą w pracy wskaźniki potencjału ekonomicznego regionów oraz mierniki świadczące o atrakcyjności inwestycyjnej. Ponadto, zamiast skoncentrować się ściśle na badaniach na szczeblu regionalnym, twórcy rankingu przyjmują pewne mierniki atrakcyjności, które dotyczą badanych obszarów, lecz mają charakter makroekonomiczny, K. Zawodziński, P. Bartoszczuk, *Atrakcyjność inwestycyjna a konkurencyjność regionu*, op. cit., s. 37.

Schemat 2. Ramy analityczne indeksu RCI 2016

Źródło: P. Annoni, L. Dijkstra, N. Gargano, *The EU Regional Competitiveness Index 2016*, „Working Papers” 02/2017, European Commission, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/201701_regional_competitiveness2016.pdf [dostęp: 31 marca 2017 r.].

nego regionu wyrażają do kształcenia ustawicznego oraz rozwijania swoich kwalifikacji, co przekłada się na jakość kadry. Struktura rynku pracy świadczy o stanie zatrudnienia i skali bezrobocia, a więc o kondycji regionalnej gospodarki. Wielkość rynku daje ogólne wyobrażenie o jego potencjale popytowym oraz możliwości sprzedaży, które zależą między innymi od liczby nabywców oraz ich dochodów. Jest to dla przedsiębiorców ważna informacja świadcząca o perspektywach rozwoju działalności gospodarczej.

Trzecią grupę, nazwaną przez twórców indeksu RCI grupą innowacji, tworzą trzy filary. Pierwszy z nich to gotowość technologiczna, którą można rozumieć jako stopień wykorzystania technologii zarówno na poziomie obywateli, jak też przedsiębiorstwa (świadczy o niej np. wyposażenie gospodarstw domowych w dostęp do internetu oraz łącza szerokopasmowe, powszechność zakupów on-line). Kolejne czynniki to poziom zaawansowania biznesu (określany m.in. przez stan zatrudnienia w konkretnych branżach) oraz innowacje, o których świadczy np. liczba aplikacji patentowych, publikacji naukowych, wysokość wydatków na badania i rozwój. Czynniki te pozwalają funkcjonującym w regionie firmom na zwiększenie produktywności i wejście na nowe rynki. Uwzględniają nie tylko środowi-

sko sprzyjające powstawaniu innowacji i nowych rozwiązań, ale również umiejętność wykorzystywania ich w praktyce oraz efekty współpracy nauki i biznesu. Filary wchodzące w skład grupy innowacji są kluczowe dla tych regionów, które są wysoko rozwinięte oraz najbardziej konkurencyjne.

Kolejnym krokiem było przełożenie przyjętej definicji na zmienne służące do pomiaru. Wstępnie wytypowano 79 wskaźników, a po ich analizie, która brała pod uwagę dostępność danych oraz ich właściwości statystyczne, zdecydowano się na wykorzystanie 74 z nich. Przykładowo dla oceny stanu infrastruktury wykorzystano tzw. drogową i kolejową dostępność potencjałową oraz liczbę lotów pasażerskich. Dane z lat 2011–2016 pochodziły przede wszystkim z Eurostatu, dodatkowo sięgnięto do takich źródeł jak: Światowe Forum Ekonomiczne, Bank Światowy, międzynarodowe badanie PISA (*Programme for International Student Assessment*) koordynowane przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Dla każdej grupy czynników obliczono następnie tzw. subindeksy, które są średnią arytmetyczną wyników poszczególnych filarów. Sam indeks RCI jest natomiast wynikiem średniej ważonej trzech subindeksów. Wagi zależą od poziomu rozwoju danego regionu, o którym świadczy wysokość PKB na mieszkańca, oraz od tego, której grupy czynników dotyczą (tabela 1). Kraje członkowskie UE zostały podzielone na pięć grup będących na różnym poziomie rozwoju. Wyznacznikiem była średnia wysokość PKB na mieszkańca danego kraju według PPS³⁰ z lat 2012–2014 wyrażona jako indeks, gdzie wynik dla UE-28 ma wartość 100.

Warto zwrócić uwagę na to, że grupa efektywności ma przypisaną taką samą wagę dla wszystkich regionów, niezależnie od ich poziomu rozwoju (50%). W przypadku grupy podstawowej jej udział maleje wraz ze wzrostem PKB na mieszkańca, natomiast w przypadku grupy innowacji – rośnie. Tak obliczone wyniki indeksu RCI dla regionów UE mieszczą się w zakresie 1,214 (maksymalny poziom) do -1,496 (minimalny poziom).

Kolejnym problemem badawczym było zdefiniowanie regionów. Autorzy indeksu zrezygnowali z posługiwania się terminem „region” w znaczeniu politycznym czy funkcjonalnym na rzecz ujęcia statystycznego³¹.

³⁰ PPS (ang. *Purchasing Power Standard*) – standard siły nabywczej, czyli wspólna umowna jednostka walutowa stosowana w Unii Europejskiej do przeliczeń zagregowanych danych ekonomicznych dla potrzeb porównań przestrzennych, w taki sposób, aby wyeliminować różnice w poziomach cen między poszczególnymi państwami. PKB na mieszkańca według PPS jest realnym wskaźnikiem zamożności poszczególnych społeczeństw.

³¹ P. Annoni, L. Dijkstra, N. Gargano, *The EU Regional Competitiveness Index 2016*, *op. cit.*, s. 2.

Tabela 1. Wagi wykorzystane do obliczenia RCI 2016

PKB na mieszkańca według PPS	Etap rozwoju	Grupa podstawowa	Grupa efektywności	Grupa innowacji
< 50	1	35,00%	50,00%	15,00%
(50–75)	2	31,25%	50,00%	18,75%
(75–90)	3	27,50%	50,00%	22,50%
(90–110)	4	23,75%	50,00%	26,25%
≥ 110	5	20,00%	50,00%	30,00%

Źródło: P. Annoni, L. Dijkstra, *EU Regional Competitiveness Index RCI 2013*, Joint Research Center, Report EUR 26060 EN, s. 16, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/6th_report/rci_2013_report_final.pdf [dostęp: 6 stycznia 2017 r.].

Zdecydowali się posłużyć unijną Klasyfikacją Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (w skrócie NUTS, z fran. *Nomenclature des Unités territoriales statistiques*), służącą do podziału państw członkowskich UE na trzy poziomy regionalne o określonych klasach liczby ludności. Została ona ustanowiona w celu zbierania, opracowania i rozpowszechniania na obszarze UE porównywalnych danych dla określonych statystyk regionalnych. Klasyfikacja NUTS jest hierarchiczna – dzieli każde państwo członkowskie UE na jednostki terytorialne poziomu NUTS 1, z których każda dzieli się na jednostki terytorialne poziomu NUTS 2, a te z kolei dzielą się na jednostki terytorialne poziomu NUTS 3, przy czym jedna jednostka terytorialna może reprezentować kilka poziomów NUTS³². Badaniem RCI 2016 objęto 276 regionów NUTS 2 zgodnie z obowiązującą klasyfikacją NUTS 2013³³, po wprowadzeniu pewnych modyfikacji do rankingu trafiły zaś 264 regiony, pełną ich listę zamieszczono w tabeli 2 (załącznik na s. 195)³⁴. Autorzy raportu przy definiowaniu regionów wzięli bowiem pod uwagę defi-

³² <http://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/> [dostęp: 20 stycznia 2017 r.].

³³ Klasyfikacja NUTS ustalona w 2003 r. (tzw. NUTS 2003) zmieniana jest w ramach rewizji, które następują nie częściej niż co trzy lata. Trzecia, obecnie stosowana rewizja (NUTS 2013) została przyjęta 9 grudnia 2013 r., a obowiązuje od 1 stycznia 2015 r. zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 1319/2013 z 9 grudnia 2013 r. zmieniającym załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz.Urz. UE L 342 z 18 grudnia 2013 r.). Czwarta rewizja (NUTS 2016) została przyjęta 21 listopada 2016 r., a zacznie obowiązywać od 1 stycznia 2018 r. Zob. <http://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/historia-klasyfikacji-nuts/> [dostęp: 31 marca 2017 r.].

³⁴ Francuski region Mayotte (FRA5; Majotta) został uwzględniony w badaniu, ale w związku z brakiem danych nie znalazł się w końcowym rankingu.

nicję miasta opracowaną we współpracy UE oraz OECD³⁵, w której istotne znaczenie ma jeden z wyznaczników powiązań funkcjonalnych oraz kryterium definiowania miasta, jakim są codzienne dojazdy do pracy. Wynikają one z tego, że współcześnie ludzie mieszkają, pracują i odpoczywają w zupełnie różnych miejscach³⁶. W związku z uwzględnieniem tego kryterium podczas analizy danych na rzecz RCI 2016 niektóre regiony zostały połączone z sąsiadującymi. Dotyczy to dużych ośrodków miejskich, takich jak: Wiedeń, Bruksela, Praga, Berlin, Amsterdam i Londyn. Utworzone w ten sposób regiony zostały oznaczone w raporcie nowym kodem (np. stolica Wielkiej Brytanii wraz z powiązаныmi regionami tworzy razem region opisany skrótem UK00)³⁷.

W przepisach unijnych dotyczących klasyfikacji NUTS wszystkie nazwy regionów podane są w językach miejscowych poszczególnych państw. W takiej też formie (choć z reguły w transkrypcji) pojawiają się one przeważnie w tłumaczonych tekstach w kontekście NUTS. W niniejszych artykule pozostawiono te nazwy w językach miejscowych, podając kod oraz tłumaczenie na język polski, o ile istnieje³⁸.

Zróżnicowanie konkurencyjności regionów w UE

Indeks RCI pokazuje duże zróżnicowanie w zakresie poziomu rozwoju i konkurencyjności poszczególnych regionów UE (rysunek 1). Najbardziej konkurencyjne regiony występują w północnej i centralnej części UE, najmniej zaś – w południowej i wschodniej. Choć w poszczególnych krajach może wystąpić duże zróżnicowanie, to za państwa, w których występują najbardziej konkurencyjne regiony, uznaje się Wielką Brytanię, Holandię, Belgię, Niemcy, Danię, Szwecję oraz Finlandię.

³⁵ L. Dijkstra, H. Poelman, *Cities in Europe. The new OECD-EC definition*, „Regional Focus” 2012, nr 1, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/fo-cus/2012_01_city.pdf [dostęp: 10 stycznia 2017 r.].

³⁶ J. Rakowska, *Codzienne dojazdy do pracy jako ekonomiczne kryterium rządowych klasyfikacji i delimitacji obszarów (na przykładzie USA i Kanady)*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2014, nr 3(57), http://www.studreg.uw.edu.pl/pdf/2014_3_rakowska.pdf [dostęp: 10 stycznia 2017 r.].

³⁷ Więcej na ten temat zob. P. Annoni, L. Dijkstra, N. Gąrgano, *The EU Regional Competitiveness Index 2016*, *op. cit.*, s. 19.

³⁸ Nazwy polskie regionów pochodzą z załącznika A10 do *Vademecum tłumacza. Wskazówki redakcyjne dla tłumaczy*, Departament Języka Polskiego Dyrekcji Generalnej ds. Tłumaczeń Pisemnych Komisji Europejskiej, 2016, http://ec.europa.eu/translation/polish/guidelines/documents/styleguide_polish_dgt_pl.pdf [dostęp: 13 stycznia 2017 r.].

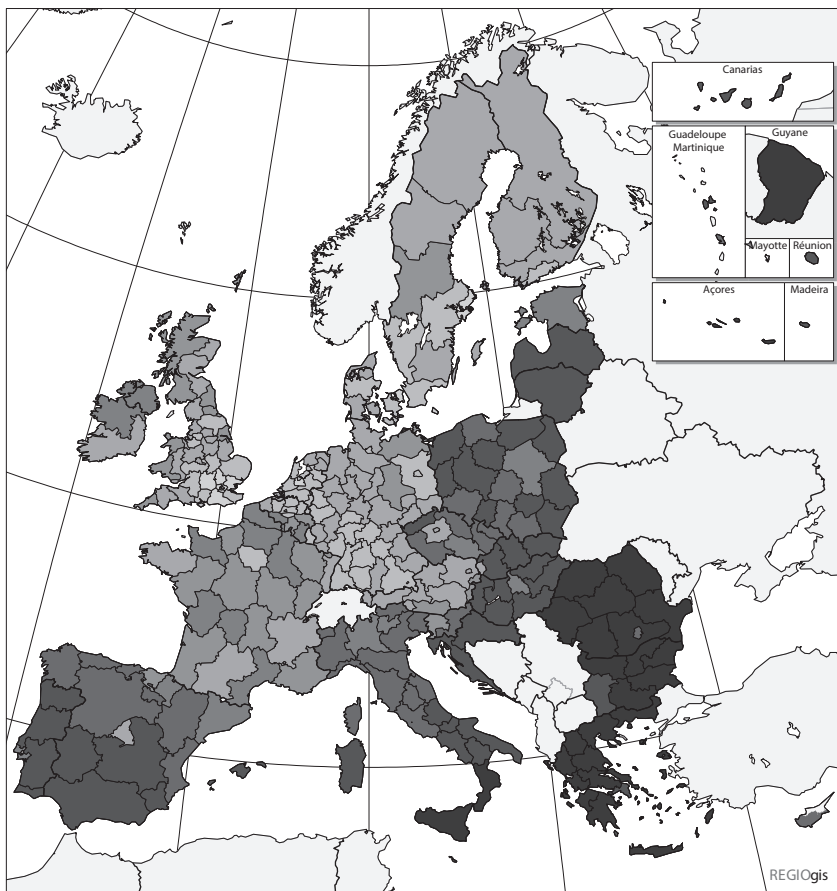
Warto w tym miejscu porównać te wyniki z regionem tzw. niebieskiego banana (*Blue Banana*), na którego specyfikę po raz pierwszy zwrócił uwagę francuski geograf Roger Brunet w 1989 r. To gęsto zaludniony i wysoko zurbanizowany obszar ciągnący się łukiem od Anglii przez Belgię, Holandię, zachodnie Niemcy, Austrię aż do północnych Włoch. Graficznie prezentuje się jako charakterystyczny niebieski łuk na mapie Europy, którego kształt skojarzył się z popularnym owocem, stąd potoczna nazwa tego regionu. Obszar ten określany jest również jako *European Megalopolis*, *Manchester–Milan Axis*, *Bluemerang*, *European Backbone*, *Hot Banana*. Dzięki korzystnym warunkom środowiska przyrodniczego (umiarkowany klimat, żyzne gleby, surowce mineralne) region ten stanowił centrum rozwoju europejskiej nauki i techniki oraz gospodarki. Powstawały tam uniwersytety oraz instytucje umożliwiające rozwój systemu kapitalistycznego, przecinały się szlaki handlowe, rozpoczęła się rewolucja rolna i przemysłowa, a dzięki napływowi ludności kształtowały się duże ośrodki miejskie. *Blue Banana* w XIX wieku stał się motorem rozwoju całego kontynentu³⁹. Obszar obejmujący regiony, które uzyskały najwyższe wyniki indeksu RCI 2016, pokrywa częściowo państwa wchodzące w skład *Blue Banana*, ale nie w stopniu całkowitym (np. wyniki osiągnięte przez północne regiony Włoch) i ma bardziej policentryczny charakter, który związany jest ze znaczeniem stolic oraz ośrodków metropolitalnych.

Najwyższą wartość indeksu RCI w 2016 r. (1,214) uzyskał „obszar Londynu” (UK00), który objął takie jednostki NUTS 2, jak: UKH2, UKH3, UKI3, UKI4, UKI5, UKI6 oraz UKI7. W dwóch poprzednich edycjach badania najbardziej konkurencyjnym regionem UE był holenderski region Utrecht oznaczony symbolem NL31, który tym razem znalazł się – po wystandaryzowaniu wyników – na drugim miejscu razem z regionem UKJ1 z Wielkiej Brytanii (Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire). Warto zauważyć, że w pierwszej dekadzie pod względem indeksu RCI 2016 znalazły się cztery regiony Wielkiej Brytanii i po jednym z Holandii, Szwecji, Danii, Luksemburga, Francji oraz Niemiec (tabela 3). Do najbardziej konkurencyjnych w UE, a jednocześnie najlepiej rozwiniętych w tych krajach należą następujące regiony: Sztokholm (SE11; Sztokholm), Oberbayern (DE21; Górna Bawaria), Île de France (FR10; Île-de-France) oraz Hovedstaden (DK01; Hovedstaden region stołeczny). Osobną kategorię stanowi Luksemburg.

W badaniu RCI 2016 najniższy wynik uzyskał departament zamorski Francji Guyane (FRA3; Gujana Francuska), plasując się na 262 miejscu

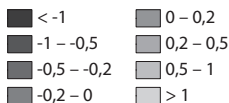
³⁹ F. Jacobs, *The True Heart of Europe – the Blue Banana*, <http://bigthink.com/strange-maps/the-true-heart-of-europe-nil-the-blue-banana> [dostęp: 28 stycznia 2017 r.].

Rysunek 1. Zróźnicowanie konkurencyjności regionalnej mierzone indeksem RCI 2016 w krajach UE według NUTS 2

Regional Competitiveness Index – RCI 2016

Index: values range from low (negative) to high (positive)

EU-28 = 0

Source: DG REGIO

Źródło: jak pod schematem 2, s. 4.

w rankingu. Ostatnią dziesiątkę rankingu zdominowały regiony z dwóch państw położonych w południowo-wschodniej Europie, tj. Grecji (pięć regionów) oraz Rumunii (trzy regiony). Dodatkowo znalazły się w niej wspomniana Gujana Francuska oraz bułgarski region Severozapaden (BG31; region północno-zachodni), który w poprzedniej edycji badania był najmniej konkurencyjnym regionem w UE.

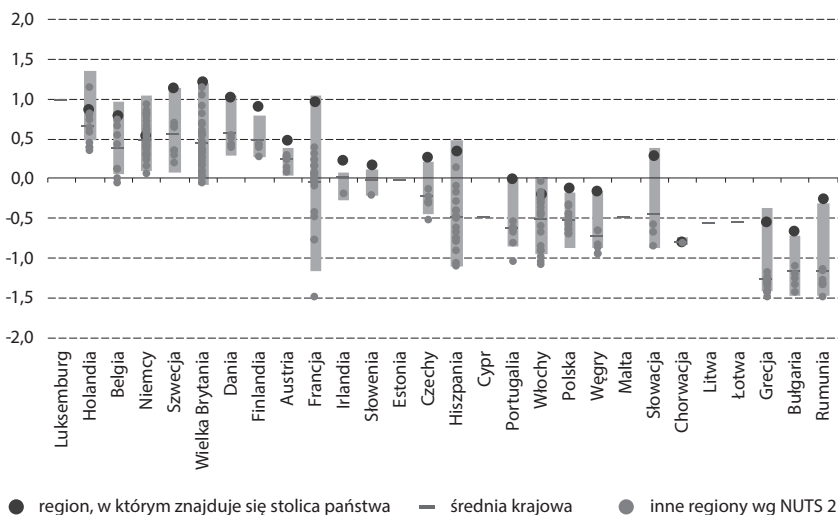
Tabela 3. Dziesięć najbardziej i najmniej konkurencyjnych regionów według wyników indeksu RCI 2016

Pozycja w rankingu	Region (kod NUTS; polskie tłumaczenie)	Indeks RCI 2016	Indeks RCI 2016 (skala 0–100)	Pozycja w rankingu	Region (kod NUTS; polskie tłumaczenie)	Indeks RCI 2016	Indeks RCI 2016 (skala 0–100)
1	Region Londynu (UK00)	1,214	100,00	254	Sud-Muntenia (RO31; region południowy Muntenia)	-1,341	5,69
2*	Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire (UKJ1)	1,150	97,67	255	Sud-Vest Oltenia (RO41; region południowo-zachodni Oltenia)	-1,345	5,56
2*	Utrecht (NL31)	1,149	97,63	256	lonia Nisia (EL62; Wyspy Jońskie)	-1,364	4,87
4	Stockholm (SE11; Sztokholm)	1,138	97,21	257	Dytiki Ellada (EL63; Grecja Zachodnia)	-1,410	3,18
5	Surrey, East and West Sussex (UKJ2)	1,050	93,95	258*	Peloponnisos (EL65; Peloponez)	-1,443	1,95
6	Hovedstaden (DK01; Hovedstaden region stołeczny)	1,022	92,94	258*	Severozapaden (BG31; region północno-zachodni)	-1,445	1,89
7	Luxembourg (LU00; Luksemburg)	91,064	91,06	258*	Stereia Ellada (EL64; Grecja Środkowa)	-1,446	1,84
8	Île de France (FR10; Île-de-France)	0,950	90,27	261	Anatoliki Makedonia, Thraki (EL51; Macedonia Wschodnia i Tracja)	-1,490	0,20
9	Oberbayern (DE21; Górna Bawaria)	0,934	89,68	262*	Sud-Est (RO22; region południowo-wschodni)	-1,494	0,07
10	Hampshire and Isle of Wight (UKJ3)	0,905	88,61	262*	Guyane (FRA3; Gujana Francuska)	-1,496	0,00

* Ta sama pozycja w rankingu została przyznana regionom, jeśli różnica w wyniku RCI 2016 w skali od 0 do 100 nie wynosi więcej niż 0,1.

Źródło: na podstawie P. Annoni, L. Dijkstra, N. Gargano, *The EU Regional Competitiveness Index 2016*, „Working Papers” 02/2017, European Commission, s. 5, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/201701_regional_competitiveness2016.pdf [dostęp: 31 marca 2017 r.].

Wykres 1. Zróźnicowanie wyników indeksu RCI 2016 w krajach UE według regionów NUTS 2

Źródło: na podstawie http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/rci2016_scores_ranks.xls [dostęp: 31 marca 2017 r.].

Duże zróźnicowanie konkurencyjności regionalnej cechuje cały obszar UE, ale jest również widoczne na poziomie poszczególnych państw. Na wykresach 1–4 szarymi kropkami zaznaczono wyniki poszczególnych regionów, czarnymi zaś wynik regionu, na terenie którego znajduje się stolica państwa. Podłużną kreską oznaczono średnią arytmetyczną dla poszczególnych państw jako całości. W przypadku krajów takich, jak Litwa, Estonia, Łotwa, Malta, Cypr oraz Luksemburg, które stanowią w całości zarówno jednostki typu NUTS 1, jak i NUTS 2, na wykresie występuje tylko jedna wartość.

Analizując rozkład wyników indeksu RCI 2016, należy zwrócić uwagę, że w obrębie pięciu z dziesięciu regionów, które osiągnęły najwyższe wyniki, znajduje się stolica państwa (tj. Londyn, Sztokholm, Kopenhaga, Luksemburg, Paryż). Duże znaczenie stolicy dla konkurencyjności regionalnej widoczne jest dla większości państw członkowskich UE. Wyjątkiem od reguły, że region obejmujący stolicę państwa jest bardziej konkurencyjny od pozostałych regionów w danym państwie, są Włochy, Niemcy i Holandia. We Włoszech i Holandii regiony te należą do grupy dobrze rozwiniętych, natomiast w Niemczech mamy do czynienia z odmienną sytuacją. Region obejmujący Berlin jest mniej konkurencyjny od wielu niemieckich regio-

nów, co, jak wskazują autorzy raportu, może wiązać się ze stosunkowo krótkim „stażem” Berlina jako stolicy zjednoczonych Niemiec.

W niektórych krajach (np. Danii, Finlandii) stopień konkurencyjności regionów jest mało zróżnicowany, a wyniki poszczególnych regionów danego państwa znajdują się blisko siebie. Nie jest to jednak dominująca tendencja. Często mamy bowiem do czynienia z dużym większym zakresem wyników indeksu RCI regionów w ramach poszczególnych krajów. Dotyczy to między innymi Słowacji, Wielkiej Brytanii oraz Bułgarii. Największe rozbieżności między regionami w tym samym państwie członkowskim UE były we Francji i Hiszpanii – różnice w konkurencyjności między najbardziej a najmniej konkurencyjnymi regionami sięgały tam odpowiednio 2,45 i 1,45. W obu krajach na taki rozkład wyników mają wpływ ich terytoria zamorskie.

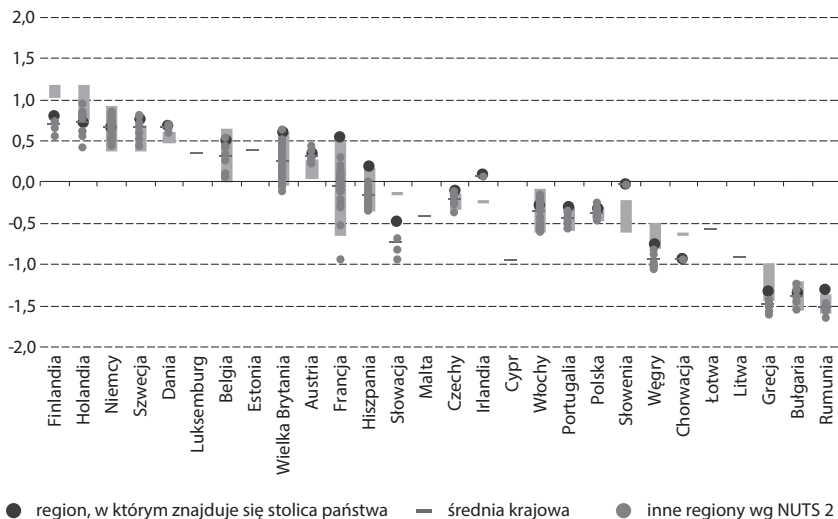
Zróżnicowanie konkurencyjności regionów w UE mierzone subindeksami wchodzącymi w skład indeksu RCI

Dodatkowe informacje na temat różnorodności w zakresie konkurencyjności regionalnej w UE może dać analiza wyników poszczególnych subindeksów, na podstawie których obliczono indeks RCI. Pierwszy z nich to subindeks podstawowy opierający się na pięciu filarach uznawanych za niezbędne czynniki rozwoju każdej gospodarki. W przypadku pierwszej składowej RCI w większości krajów mamy do czynienia z małym zróżnicowaniem wyników poszczególnych regionów, wyjątkiem jest Francja (wykres 2). Wpływ na to ma niewątpliwie to, że wskaźniki służące do pomiaru dwóch filarów tworzących ten subindeks (stabilność makroekonomiczna oraz instytucje) są wynikiem pomiaru na poziomie makro, czyli całego kraju.

Dużo większe zróżnicowanie wyników regionów w poszczególnych krajach oraz w całej UE są widoczne w przypadku pozostałych składowych RCI 2016, tj. subindeksu efektywności (wykres 3) oraz subindeksu innowacji (wykres 4). Pod względem grupy efektywności najwyższe wyniki uzyskały regiony znajdujące się w Wielkiej Brytanii, Holandii, Szwecji, Francji oraz Danii, najniższe zaś – Hiszpanii, Grecji, Włoszech, Portugalii, Bułgarii i Rumunii. Dla subindeksu efektywności większa jest również rozpiętość wyników osiąganych przez regiony poszczególnych państw. Największe zróżnicowanie wyników dotyczy m.in. Francji oraz Hiszpanii.

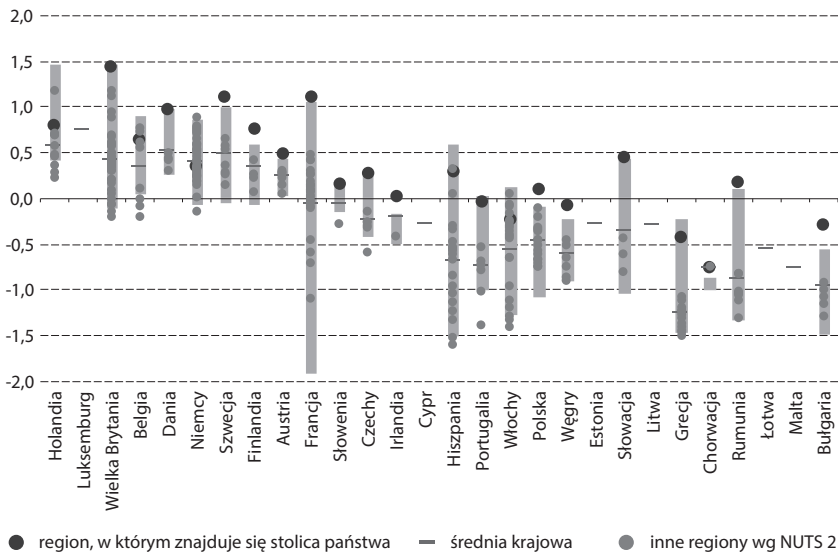
Największe zróżnicowanie wyników regionów w poszczególnych krajach członkowskich UE widoczne jest podczas analizy subindeksu innowacyjności. Największa rozpiętość wyników dotyczy Francji oraz Wielkiej

Wykres 2. Zróżnicowanie wyników subindeksu podstawowego w krajach UE według regionów NUTS 2 w badaniu RCI 2016

Źródło: jak pod wykresem 1.

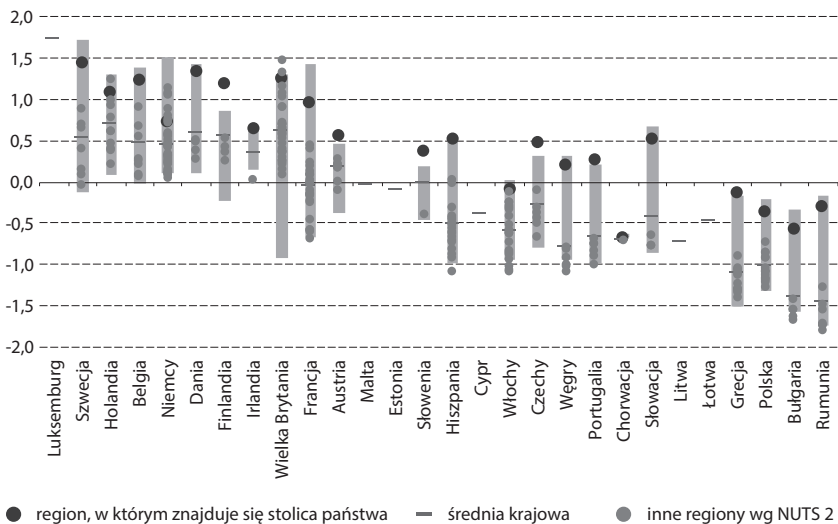
Wykres 3. Zróżnicowanie wyników subindeksu efektywności w krajach UE według regionów NUTS 2 w badaniu RCI 2016

Źródło: jak pod wykresem 1.

Brytanii, w których regiony, takie jak Londyn oraz Île de France, zdecydowanie wyróżniają się na tle innych. Na liście państw, które uzyskują wysokie wyniki, ponownie znajdują się Luksemburg, Niemcy, Szwecja, Holandia i Belgia. Najgorzej pod kątem innowacyjności wyglądają regiony w Rumunii, Bułgarii oraz Grecji.

Wykres 4. Zróżnicowanie wyników subindeksu innowacji w krajach UE według regionów NUTS 2 w badaniu RCI 2016

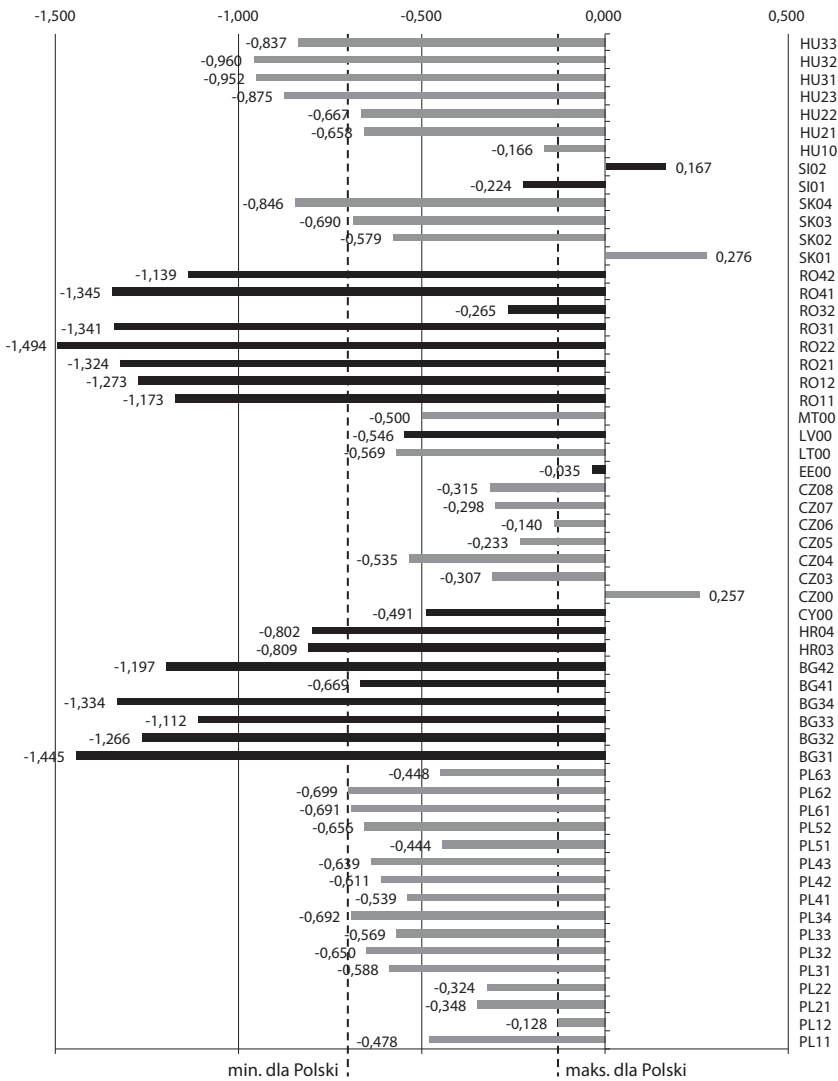
Źródło: jak pod wykresem 1.

Konkurencyjność polskich regionów na tle regionów UE

W Polsce nie ma żadnego regionu, który uzyskał w poszczególnych edycjach badania dodatni wynik indeksu RCI. Najbardziej konkurencyjne we wszystkich edycjach badania województwo mazowieckie z wynikiem -0,128 znalazło się w 2016 r. na 150. miejscu w zestawieniu wszystkich regionów UE. Zdecydowanie najmniej konkurencyjne województwo warmińsko-mazurskie z wynikiem -0,699 uplasowało się na 215. miejscu w rankingu. Przypomnijmy, że najmniej konkurencyjny w UE francuski region znajdujący się na ostatnim, 262. miejscu w rankingu osiągnął wynik -1,496. Województwo warmińsko-mazurskie dzieli od niego 47 miejsca.

W dużym uproszczeniu można powiedzieć, że państwa na zachód oraz północ od Polski – poza Włochami i Hiszpanią – obejmują regiony bardziej

Wykres 5. Wyniki indeksu RCI 2016 dla regionów krajów członkowskich, które przystąpiły do UE w latach 2004–2013

Źródło: jak pod wykresem 1.

konkurencyjne. Można spróbować zestawić wyniki polskich regionów na tle „nowych” krajów członkowskich UE. Spośród 41 regionów należących do 12 krajów, które przystąpiły do UE w latach 2004–2013 bardziej konkurencyjne od województwa mazowieckiego są cztery regiony (wykres 5):

- Bratislavský kraj (SK01, Bratysława), który z wynikiem 0,276 zajmuje 96. miejsce w rankingu RCI 2016,
- czeski region CZ00, który na potrzeby raportu utworzono z regionu Praha (CZ01, Praga) oraz Střední Čechy (CZ02, Czechy Środkowe), który z wynikiem 0,257 uplasował się na 102. miejscu w rankingu,
- Zahodna Slovenija (SI02; Słowenia Zachodnia), która z rezultatem 0,167 uplasowała się na 113. miejscu,
- Eesti (EE00; Estonia), która z wynikiem -0,035 znalazła się na 141. miejscu.

Warto zauważyć, że wszystkie wymienione tu regiony zawierają w swoich granicach stolice państwa, więc patrząc przez ten pryzmat, można zaryzykować stwierdzenie, że Warszawa jako metropolia stymulująca obszar, który ją otacza, jest mniej konkurencyjna od Bratysławy, Pragi, Lublany i Tallina.

Z kolei 19 regionów nowych państw członkowskich uzyskało w badaniu wyniki gorsze od najmniej konkurencyjnego polskiego województwa, tj. warmińsko-mazurskiego (-0,699). Należał do nich jeden region słowacki, dwa chorwackie, cztery węgierskie, pięć bułgarskich oraz siedem regionów z Rumunii. Pozostałe 18 regionów uzyskało wyniki RCI 2016 z zakresu wyznaczonego przez wartość minimalną i maksymalną indeksu dla Polski.

Indeks RCI dla polskich województw a wyniki w subindeksach

Obok województwa mazowieckiego najlepiej w rankingu konkurencyjności regionalnej wypadło województwo śląskie (wynik -0,324, pozycja 170) oraz małopolskie (wynik -0,348, pozycja 171). Zdecydowanie najgorzej wypadło województwo warmińsko-mazurskie z wynikiem -0,699, plasując się na 215. w rankingu. Kolejne dwa najsłabiej rozwinięte regiony w Polsce to województwo kujawsko-pomorskie oraz podlaskie ze zbliżonym wynikiem, który pozwolił im zająć 211. miejsce (tabela 4).

Trzeba zauważyć, że w Polsce, w odróżnieniu od niektórych krajów UE, takich jak np. Francja, Hiszpania, w których różnice między najbardziej a najmniej konkurencyjnymi regionami sięgały odpowiednio 2,45 oraz 1,45, nie ma aż takiego zróżnicowania. Rozbieżności w rozwoju poszcze-

Tabela 4. Wyniki subindeksów oraz indeksu RCI 2016 polskich województw

Kod NUTS	Region	Etap rozwoju	Subindeks podstawowy		Subindeks efektywności		Subindeks innowacji		Indeks RCI	
			Wynik	Miejsce w rankingu	Wynik	Miejsce w rankingu	Wynik	Miejsce w rankingu	Wynik	Miejsce w rankingu
PL11	Łódzkie	2	-0,434	205	-0,339	174	-0,925	221	-0,478	181
PL12	Mazowieckie	4	-0,322	186	0,090	122	-0,368	164	-0,128	150
PL21	Małopolskie	2	-0,258	170	-0,216	155	-0,850	211	-0,348	171
PL22	Śląskie	2	-0,319	185	-0,104	149	-0,921	219	-0,324	170
PL31	Lubelskie	1	-0,469	208	-0,509	189	-1,129	239	-0,588	197
PL32	Podkarpackie	1	-0,392	197	-0,671	205	-1,179	242	-0,650	204
PL33	Świętokrzyskie	1	-0,428	202	-0,457	184	-1,272	246	-0,569	194
PL34	Podlaskie	1	-0,389	196	-0,762	215	-1,170	241	-0,692	211
PL41	Wielkopolskie	2	-0,337	188	-0,461	184	-1,081	232	-0,539	190
PL42	Zachodniopomorskie	2	-0,405	198	-0,573	195	-1,055	228	-0,611	198
PL43	Lubuskie	2	-0,412	199	-0,616	199	-1,078	232	-0,639	202
PL51	Dolnośląskie	3	-0,435	205	-0,320	171	-0,730	200	-0,444	177
PL52	Opolskie	2	-0,327	187	-0,704	209	-1,078	232	-0,656	205
PL61	Kujawsko-Pomorskie	2	-0,417	200	-0,668	205	-1,208	244	-0,691	211
PL62	Warmińsko-Mazurskie	1	-0,426	202	-0,742	212	-1,195	243	-0,699	215
PL63	Pomorskie	2	-0,348	190	-0,360	176	-0,849	211	-0,448	179

Źródło: jak pod wykresem 1.

gólnych regionów są zauważalne, ale nie dają w skali całego kraju takiej rozpiętości wyników. Dla porównania różnica w konkurencyjności między najbardziej a najmniej konkurencyjnymi regionami wyniosła w Polsce 0,56.

Wyniki polskich regionów można również interpretować, bazując na wynikach subindeksów oraz ich wpływie na ostateczny wynik indeksu RCI. Przypomnijmy, że jest on rezultatem średniej ważonej zależnej od poziomu rozwoju danego regionu, przy czym udział drugiego filara, tj. subindeksu efektywności, jest taki sam i wynosi 50%. Lista najbardziej i najmniej konkurencyjnych polskich regionów w grupie efektywności pokrywa się praktycznie z wynikami polskich regionów w indeksie RCI. Do grupy z najwyższymi wynikami w tym subindeksie należą mazowieckie, śląskie, małopolskie, a najniższymi – podlaskie, warmińsko-mazurskie oraz opolskie.

W przypadku dwóch pozostałych subindeksów trzeba pamiętać, że wagi przyjęte do obliczenia indeksu RCI 2013 różnią się w zależności od poziomu rozwoju. Czynniki z grupy podstawowej są uznawane za kluczowe dla regionów słabiej rozwiniętych i stąd subindeks obliczony dla tej grupy ma w ich przypadku wyższą wagę. Najwyższe rezultaty w tym subindeksie uzyskały województwa: mazowieckie, opolskie, śląskie oraz wielkopolskie. Najgorsze zaś – lubelskie, łódzkie i dolnośląskie. Rozpatrując wyniki subindeksu innowacji, łatwo zauważyć, że w grupie najlepszych są: mazowieckie, dolnośląskie, pomorskie oraz małopolskie, a najsłabszych – świętokrzyskie, kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie.

Podsumowanie

Badanie konkurencyjności regionalnej nastęca wiele trudności, które wynikają przede wszystkim z braku obowiązującej definicji oraz dynamicznych metod badawczych. Naukowcy, którzy podejmują się tego wyzwania, muszą zmierzyć się z koniecznością wybrania poziomu, na którym będą prowadzili analizę konkurencyjności regionalnej oraz dostępności danych. Próbę opracowania indeksu syntetycznego, który uwzględnia nie tylko dane dotyczące poziomu PKB *per capita*, uznawanego za miarę zamożności społeczeństwa, ale również wiele aspektów społeczno-gospodarczych, które współtworzą korzystne warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej przez firmy oraz życia dla mieszkańców regionu, podjęto na zlecenie instytucji unijnych. RCI umożliwia analizę konkurencyjności wszystkich regionów na poziomie NUTS 2 wchodzących w skład UE, pokazując ich mocne i słabe strony.

Wyniki ostatniej edycji badania wskazują na duże zróżnicowanie konkurencyjności regionalnej w państwach członkowskich. Najbardziej kon-

kurencyjne regiony położone są w północnej i centralnej części UE, najmniej zaś – w południowej i wschodniej. Polskie województwa prezentują się na tym tle niekorzystnie. Najbardziej konkurencyjny polski region – woj. mazowieckie znajduje się na 150. miejscu w rankingu, najmniej konkurencyjne – woj. warmińsko-mazurskie na 215. miejscu. Różnice w wynikach między polskimi regionami oraz ich pozycja w stosunku do wyników indeksu RCI innych europejskich regionów mogą być punktem wyjścia do dyskusji, jak można poprawić konkurencyjność polskich województw oraz jakie działania powinny uwzględnić w strategiach rozwoju władze lokalne.

Każde państwo ma swoją specyfikę (jak np. terytoria zamorskie Francji i Hiszpanii). Tym cenniejsze jest to, że z ostatnim raportem prezentującym wyniki RCI 2016 udostępniono nowe narzędzie – karty wyników (*Scorecards*), które dają możliwość porównania konkurencyjności danego regionu z innymi obszarami, które znajdują się na tym samym poziomie rozwoju gospodarczego, a także zidentyfikowanie silnych i słabych stron⁴⁰. Ma to zasadnicze znaczenie, gdyż zgodnie z ideą stojącą za RCI na różnym poziomie rozwoju gospodarczego różne czynniki mają istotne znaczenie dla konkurencyjności regionów. Potwierdza to analiza statystyczna wyników RCI 2016 a PKB *per capita*. Dla regionów słabiej rozwiniętych związek między RCI a PKB *per capita* jest silny – zwiększenie poziomu tego ostatniego ma duże przełożenie na wzrost konkurencyjności. Im jednak regiony lepiej rozwinięte, tym wpływ wzrostu PKB *per capita* na konkurencyjność regionów jest mniejsza⁴¹. Poprawa konkurencyjności lepiej rozwiniętych regionów będzie wymagała zatem innych priorytetów niż słabiej rozwiniętych. Przykładowo bardziej prawdopodobne jest, że średnio rozwinięty region zyska więcej z ulepszenia instytucji oraz edukacji podstawowej niż ze starania się o zwiększenie liczby aplikacji patentowych. Nowe narzędzie może być cennym źródłem informacji dla władz lokalnych w Polsce, które mogą zidentyfikować te regiony, z którymi mogą współpracować i korzystać z ich doświadczeń w planowaniu długoterminowej strategii rozwoju regionalnego.

⁴⁰ W raporcie dotyczącym RCI 2016 zostało ono zaprezentowane m.in. na przykładzie woj. małopolskiego (P. Annoni, L. Dijkstra, N. Gargano, *The EU Regional Competitiveness Index 2016*, *op. cit.*, s. 12). Interaktywne narzędzie (*Scorecards – Interactive Web Tool*), umożliwiające sprawdzenie informacji dotyczących każdego regionu, dostępne jest na http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/maps/regional_competitiveness#2 [dostęp: 31 marca 2017 r.].

⁴¹ P. Annoni, L. Dijkstra, N. Gargano, *The EU Regional Competitiveness Index 2016*, *op. cit.*, s. 7.

Bibliografia

- Annoni P., Dijkstra L., *EU Regional Competitiveness Index RCI 2013*, Joint Research Center, Report EUR 26060 EN, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/6th_report/rci_2013_report_final.pdf.
- Annoni P., Dijkstra L., Gargano N., *The EU Regional Competitiveness Index 2016*, „Working Papers” 02/2017, European Commission, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/201701_regional_competitiveness2016.pdf.
- Annoni P., Kozovska K., *EU Regional Competitiveness Index (RCI) 2010*, „Scientific and Technical Research Reports”, Joint Research Centre 2010, <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC58169>.
- Churski P., Perdal R., *Czynniki rozwoju społeczno-gospodarczego w układzie regionalnym Unii Europejskiej [w:] Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych. Europa bez granic – nowa jakość przestrzeni*, red. S. Dołzblasz, A. Raczyk, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, 2008, http://www.euroreg.uw.edu.pl/dane/web_euroreg_publications_files/2027/miszczuk_2008_dysproporcje_w_rozwoju_pogranicza.pdf.
- Dijkstra L., Annoni P., Kozovska K., *A New Regional Competitiveness Index: Theory, Methods and Findings*, „European Union Regional Policy Working Papers” 2011, nr 2, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2011_02_competitiveness.pdf.
- Dijkstra L., Poelman H., *Cities in Europe. The new OECD-EC definition*, „Regional Focus” 2012, nr 1, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/focus/2012_01_city.pdf.
- Gołębiewski J., Podlińska O., *Konkurencyjność polskich regionów na tle Unii Europejskiej [w:] Problemy rozwoju regionalnego i lokalnego w Polsce*, Wydawnictwo Urzędu Miejskiego w Pułtusku, 2015, http://www.wne.sggw.pl/wp-content/uploads/problemy_rozwoju_regionalne.pdf.
- Jacobs F., *The True Heart of Europe – the Blue Banana*, <http://bigthink.com/strange-maps/the-true-heart-of-europe-nil-the-blue-banana>.
- Konkurencyjność regionalna. Koncepcje – strategie – przykłady*, red. E. Łązniewska, M. Gorynia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.
- Meyer-Stamer J., *Systemic competitiveness and Local Economic Development*, 2008, http://www.meyer-stamer.de/2008/Systemic+LED_SouthAfrica.pdf.
- Podlińska O., *Infrastruktura jako czynnik konkurencyjności polskich regionów na tle Unii Europejskiej*, „Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu” 2015, t. XVII, nr 5, <http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.ekon-element-000171413555>.

Rakowska J., *Codzienne dojazdy do pracy jako ekonomiczne kryterium rządowych klasyfikacji i delimitacji obszarów (na przykładzie USA i Kanady)*, „Studia Regionalne i Lokalne” 2014, nr 3(57), http://www.studreg.uw.edu.pl/pdf/2014_3_rakowska.pdf.

Vademecum tłumacza. Wskazówki redakcyjne dla tłumaczy, Departament Języka Polskiego Dyrekcji Generalnej ds. Tłumaczeń Pisemnych Komisji Europejskiej, 2016, http://ec.europa.eu/translation/polish/guidelines/documents/styleguide_polish_dgt_pl.pdf.

Zawodziński K., Bartoszczuk P., *Atrakcyjność inwestycyjna a konkurencyjność regionu* [w:] *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski na tle Unii Europejskiej*, red. H. Godlewska-Majkowska, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2013.

Załącznik

Tabela 2. Regiony państw członkowskich UE objęte badaniem RCI 2016

Lp.	Symbol państwa	Nazwa państwa	Kod regionu	Kod połączonych na potrzeby raportu regionów	Nazwa regionu w języku źródłowym	Nazwa polska
1	AT	Austria	AT11		Burgenland (AT)	Burgenland
2			AT12	AT00	Niederösterreich	Dolna Austria
3			AT13	AT00	Wien	Wiedeń
4			AT21		Kärnten	Karyntia
5			AT22		Steiermark	Styria
6			AT31		Oberösterreich	Górna Austria
7			AT32		Salzburg	Salzburg
8			AT33		Tirol	Tyrol
9			AT34		Vorarlberg	Vorarlberg
10	BE	Belgia	BE10	BE00	Région de Bruxelles-Capitale / Brussels Hoofdstedelijk Gewest	region (stołeczny) Brukseli
11			BE21		Prov. Antwerpen	Antwerpia
12			BE22		Prov. Limburg (BE)	Limburgia (BE)
13			BE23		Prov. Oost-Vlaanderen	Flandria Wschodnia
14			BE24	BE00	Prov. Vlaams-Brabant	Brabancja Flamandzka
15			BE25		Prov. West-Vlaanderen	Flandria Zachodnia
16			BE31	BE00	Prov. Brabant Wallon	Brabancja Walońska
17			BE32		Prov. Hainaut	Hainaut
18			BE33		Prov. Liège	Liège
19			BE34		Prov. Luxembourg (BE)	Luksemburgia
20			BE35		Prov. Namur	Namur
21	BG	Bułgaria	BG31		Severozapaden	region północno-zachodni
22			BG32		Severen tsentralen	region północno-centralny
23			BG33		Severoiztochen	region północno-wschodni
24			BG34		Yugoiztochen	region południowo-wschodni
25			BG41		Yugozapaden	region południowo-zachodni
26			BG42		Yuzhen tsentralen	region południowo-centralny
27	CY	Cypr	CY00		Κύπρος / Kýpros	Cypr
28	CZ	Czechy	CZ01	CZ00	Praha	Praga
29			CZ02	CZ00	Střední Čechy	Czechy Środkowe
30			CZ03		Jihozápad	region południowo-zachodni

Lp.	Symbol państwa	Nazwa państwa	Kod regionu	Kod połączonych na potrzeby raportu regionów	Nazwa regionu w języku źródłowym	Nazwa polska
31	CZ	Czechy	CZ04		Severozápad	region północno-zachodni
32			CZ05		Severovýchod	region północno-wschodni
33			CZ06		Jihovýchod	region południowo-wschodni
34			CZ07		Střední Morava	Morawy Centralne
35			CZ08		Moravskoslezsko	Śląsk Morawski
36	DE	Niemcy	DECO		Saarland	Saara
37			DE11		Stuttgart	Stuttgart
38			DE12		Karlsruhe	Karlsruhe
39			DE13		Freiburg	Fryburg
40			DE14		Tübingen	Tybinga
41			DE21		Oberbayern	Górna Bawaria
42			DE22		Niederbayern	Dolna Bawaria
43			DE23		Oberpfalz	Górny Palatynat
44			DE24		Oberfranken	Górna Frankonia
45			DE25		Mittelfranken	Środkowa Frankonia
46			DE26		Unterfranken	Dolna Frankonia
47			DE27		Schwaben	Szwabia
48			DE30	DE00	Berlin	Berlin
49			DE40	DE00	Brandenburg	Brandenburgia
50			DE50		Bremen	Brema
51			DE60		Hamburg	Hamburg
52			DE71		Darmstadt	Darmstadt
53			DE72		Gießen	Giessen
54			DE73		Kassel	Kassel
55			DE80		Mecklenburg-Vorpommern	Meklemburgia-Pomorze Przednie
56			DE91		Braunschweig	Brunszwik
57			DE92		Hannover	Hanower
58			DE93		Lüneburg	Lüneburg
59			DE94		Weser-Ems	Weser-Ems
60			DEA1		Düsseldorf	Düsseldorf
61			DEA2		Köln	Kolonia
62			DEA3		Münster	Münster
63			DEA4		Detmold	Detmold
64			DEA5		Arnsberg	Arnsberg
65			DEB1		Koblenz	Koblencja
66			DEB2		Trier	Trewir
67			DEB3		Rheinhessen-Pfalz	Rheinhessen-Pfalz

Lp.	Symbol państwa	Nazwa państwa	Kod regionu	Kod połączonych na potrzeby raportu regionów	Nazwa regionu w języku źródłowym	Nazwa polska		
68	DE	Niemcy	DED2		Dresden	Drezno		
69			DED4		Chemnitz	Chemnitz		
70			DED5		Leipzig	Lipsk		
71			DEE0		Sachsen-Anhalt	Saksonia-Anhalt		
72			DEF0		Schleswig-Holstein	Szlezwik-Holsztyn		
73			DEG0		Thüringen	Turyngia		
74			DK	Dania	DK01		Hovedstaden	Hovedstaden (region stołeczny)
75	DK02				Sjælland	Sjælland (region Zelandii)		
76	DK03				Syddanmark	Syddanmark (region południowej Danii)		
77	DK04				Midtjylland	Midtjylland (region środkowej Jutlandii)		
78	DK05				Nordjylland	Nordjylland (region północnej Jutlandii)		
79	EE	Estonia	EE00		Eesti	Estonia		
80	EL	Grecja	EL30		Attiki	Attyka		
81			EL41		Voreio Aigaio	Wyspy Egejskie Północne		
82			EL42		Notio Aigaio	Wyspy Egejskie Południowe		
83			EL43		Kriti	Kreta		
84			EL51		Anatoliki Makedonia, Thraki	Macedonia Wschodnia i Tracja		
85			EL52		Kentriki Makedonia	Macedonia Środkowa		
86			EL53		Dytiki Makedonia	Macedonia Zachodnia		
87			EL54		Ipeiros	Epir		
88			EL61		Thessalia	Tesalia		
89			EL62		Ionia Nisia	Wyspy Jońskie		
90			EL63		Dytiki Ellada	Grecja Zachodnia		
91			EL64		Stereia Ellada	Grecja Środkowa		
92			EL65		Peloponnisos	Peloponez		
93			ES	Hiszpania	ES11		Galicja	Galicja
94					ES12		Principado de Asturias	Księstwo Asturii
95	ES13				Cantabria	Kantabria		
96	ES21				País Vasco	Kraj Basków		
97	ES22				Comunidad Foral de Navarra	Nawarra		
98	ES23				La Rioja	La Rioja		
99	ES24				Aragón	Aragonia		
100	ES30				Comunidad de Madrid	Wspólnota Madrytu		
101	ES41				Castilla y León	Kastylia i León		
102	ES42				Castilla-La Mancha	Kastylia-La Mancha		

Lp.	Symbol państwa	Nazwa państwa	Kod regionu	Kod połączonych na potrzeby raportu regionów	Nazwa regionu w języku źródłowym	Nazwa polska		
103	ES	Hiszpania	ES43		Extremadura	Extremadura		
104			ES51		Cataluña	Katalonia		
105			ES52		Comunidad Valenciana	Wspólnota Walencji		
106			ES53		Illes Balears	Baleary		
107			ES61		Andalucía	Andaluzja		
108			ES62		Región de Murcia	Murcja		
109			ES63		Ciudad Autónoma de Ceuta	autonomiczne miasto Ceuta		
110			ES64		Ciudad Autónoma de Melilla	autonomiczne miasto Melilla		
111			ES70		Canarias	Wyspy Kanaryjskie		
112			FI	Finlandia	FI19		Länsi-Suomi	Finlandia Zachodnia
113					FI1B		Helsinki-Uusimaa	Helsinki-Uusimaa
114	FI1C				Etelä-Suomi	Finlandia Południowa		
115	FI1D	FI1D			Pohjois- ja Itä-Suomi	Finlandia Północna i Wschodnia		
116	FI20				Åland	Wyspy Alandzkie		
117	FR	Francja	FR10		Île de France	Île-de-France		
118			FR21		Champagne-Ardenne	Szampania-Ardeny		
119			FR22		Picardie	Pikardia		
120			FR23		Haute-Normandie	Górna Normandia		
121			FR24		Centre	Region Centralny		
122			FR25		Basse-Normandie	Dolna Normandia		
123			FR26		Bourgogne	Burgundia		
124			FR30		Nord- Pas-de-Calais	Nord-Pas-de-Calais		
125			FR41		Lorraine	Lotaryngia		
126			FR42		Alsace	Alzacja		
127			FR43		Franche-Comté	Franche-Comté		
128			FR51		Pays de la Loire	Kraj Loary		
129			FR52		Bretagne	Bretania		
130			FR53		Poitou-Charentes	Poitou-Charentes		
131			FR61		Aquitaine	Akwitania		
132			FR62		Midi-Pyrénées	Midi-Pyrénées		
133			FR63		Limousin	Limousin		
134			FR71		Rhône-Alpes	Rodan-Alpy		
135			FR72		Auvergne	Owernia		
136			FR81		Languedoc-Roussillon	Langwedocja-Roussillon		
137			FR82		Provence-Alpes-Côte d'Azur	Prowansja-Alpy-Lazurowe Wybrzeże		
138			FR83		Corse	Korsyka		
139	FRA1		Guadeloupe	Gwadelupa				

Lp.	Symbol państwa	Nazwa państwa	Kod regionu	Kod połączonych na potrzeby raportu regionów	Nazwa regionu w języku źródłowym	Nazwa polska
140	FR	Francja	FRA2		Martinique	Martynika
141			FRA3		Guyane	Gujana Francuska
142			FRA4		Réunion	Reunion
143			FRA5		Mayotte	Majotta
144	HR	Chorwacja	HR03		Jadranska Hrvatska	Chorwacja adriatycka
145			HR04		Kontinentalna Hrvatska	Chorwacja kontynentalna
146	HU	Węgry	HU10		Közép-Magyarország	Środkowe Węgry
147			HU21		Közép-Dunántúl	Środkowy Kraj Zadunajski
148			HU22		Nyugat-Dunántúl	Zachodni Kraj Zadunajski
149			HU23		Dél-Dunántúl	Południowy Kraj Zadunajski
150			HU31		Észak-Magyarország	Północne Węgry
151			HU32		Észak-Alföld	Północna Wielka Nizina
152			HU33		Dél-Alföld	Południowa Wielka Nizina
153	IE	Irlandia	IE01		Border, Midland and Western	Region Border, Midland and Western
154			IE02		Southern and Eastern	Region Southern and Eastern
155	IT	Włochy	ITC1		Piemonte	Piemont
156			ITC2		Valle d'Aosta/Vallée d'Aoste	Dolina Aosty
157			ITC3		Liguria	Liguria
158			ITC4		Lombardia	Lombardia
159			ITF1		Abruzzo	Abruzja
160			ITF2		Molise	Molise
161			ITF3		Campania	Kampania
162			ITF4		Puglia	Apulia
163			ITF5		Basilicata	Basilicata
164			ITF6		Calabria	Kalabria
165			ITG1		Sicilia	Sycylia
166			ITG2		Sardegna	Sardynia
167			ITD1		Provincia Autonoma Bolzano/Bozen	Region Autonomiczny Bolzano
168			ITH2		Provincia Autonoma Trento	Region Autonomiczny Trydent
169			ITH3		Veneto	Wenecja Euganejska
170			ITH4		Friuli-Venezia Giulia	Friuli-Wenecja Julijska
171			ITH5		Emilia-Romagna	Emilia-Romania
172	ITI1		Toscana	Toskania		
173	ITI2		Umbria	Umbria		
174	ITI3		Marche	Marche		
175	ITI4		Lazio	Lacjum		

Lp.	Symbol państwa	Nazwa państwa	Kod regionu	Kod połączonych na potrzeby raportu regionów	Nazwa regionu w języku źródłowym	Nazwa polska
176	LT	Litwa	LT00		Lietuva	Litwa
177	LU	Luksemburg	LU00		Luxembourg (Grand-Duché)	Luksemburgia
178	LV	Łotwa	LV00		Latvija	Łotwa
179	MT	Malta	MT00		Malta	Malta
180	NL	Holandia	NL11		Groningen	Groningen
181			NL12		Friesland (NL)	Fryzja
182			NL13		Drenthe	Drenthe
183			NL21		Overijssel	Overijssel
184			NL22		Gelderland	Geldria
185			NL23	NL00	Flevoland	Flevoland
186			NL31		Utrecht	Utrecht
187			NL32	NL00	Noord-Holland	Holandia Północna
188			NL33		Zuid-Holland	Holandia Południowa
189			NL34		Zeeland	Zelandia
190			NL41		Noord-Brabant	Brabancja Północna
191			NL42		Limburg (NL)	Limburgia (NL)
192	PL	Polska	PL11		Łódzkie	Łódzkie
193			PL12		Mazowieckie	Mazowieckie
194			PL21		Małopolskie	Małopolskie
195			PL22		Śląskie	Śląskie
196			PL31		Lubelskie	Lubelskie
197			PL32		Podkarpackie	Podkarpackie
198			PL33		Świętokrzyskie	Świętokrzyskie
199			PL34		Podlaskie	Podlaskie
200			PL41		Wielkopolskie	Wielkopolskie
201			PL42		Zachodniopomorskie	Zachodniopomorskie
202			PL43		Lubuskie	Lubuskie
203			PL51		Dolnośląskie	Dolnośląskie
204			PL52		Opolskie	Opolskie
205			PL61		Kujawsko-Pomorskie	Kujawsko-pomorskie
206			PL62		Warmińsko-Mazurskie	Warmińsko-mazurskie
207	PL63		Pomorskie	Pomorskie		
208	PT	Portugalia	PT11		Norte	region północny
209			PT15		Algarve	Algarve
210			PT16		Centro (P)	region centralny
211			PT17		Lisboa	Lizbona
212			PT18		Alentejo	Alentejo
213			PT20		Região Autónoma dos Açores	Region Autonomiczny Azory
214			PT30		Região Autónoma da Madeira	Region Autonomiczny Madery

Lp.	Symbol państwa	Nazwa państwa	Kod regionu	Kod połączonych na potrzeby raportu regionów	Nazwa regionu w języku źródłowym	Nazwa polska
215	RO	Rumunia	RO11		Nord-Vest	region północno-zachodni
216			RO12		Centru	region centralny
217			RO21		Nord-Est	region północno-wschodni
218			RO22		Sud-Est	region południowo-wschodni
219			RO31		Sud-Muntenia	region południowy Muntenia
220			RO32		București-Ilfov	Region Bukareszt-Ilfov
221			RO41		Sud-Vest Oltenia	region południowo-zachodni Oltenia
222			RO42		Vest	region zachodni
223			SE	Szwecja	SE11	
224	SE12				Östra Mellansverige	Östra Mellansverige
225	SE21				Småland med öarna	Småland med öarna
226	SE22				Sydsverige	Sydsverige
227	SE23				Västsverige	Västsverige
228	SE31				Norra Mellansverige	Norra Mellansverige
229	SE32				Mellersta Norrland	Mellersta Norrland
230	SE33				Övre Norrland	Övre Norrland
231	SI	Słowenia			SI03	
232			SI04		Zahodna Slovenija	Słowenia Zachodnia
233	SK	Słowacja	SK01		Bratislavský kraj	Bratysława
234			SK02		Západné Slovensko	Słowacja Zachodnia
235			SK03		Stredné Slovensko	Słowacja Środkowa
236			SK04		Východné Slovensko	Słowacja Wschodnia
237	UK	Wielka Brytania	UKC1		Tees Valley and Durham	Tees Valley and Durham
238			UKC2		Northumberland and Tyne and Wear	Northumberland and Tyne and Wear
239			UKD1		Cumbria	Cumbria
240			UKD3		Greater Manchester	Greater Manchester
241			UKD4		Lancashire	Lancashire
242			UKD6		Cheshire	Cheshire
243			UKD7		Merseyside	Merseyside
244			UKE1		East Yorkshire and Northern Lincolnshire	East Yorkshire and Northern Lincolnshire
245			UKE2		North Yorkshire	North Yorkshire
246			UKE3		South Yorkshire	South Yorkshire
247			UKE4		West Yorkshire	West Yorkshire
248			UKF1		Derbyshire and Nottinghamshire	Derbyshire and Nottinghamshire

Lp.	Symbol państwa	Nazwa państwa	Kod regionu	Kod połączonych na potrzeby raportu regionów	Nazwa regionu w języku źródłowym	Nazwa polska
249	UK	Wielka Brytania	UKF2		Leicestershire, Rutland and Northamptonshire	Leicestershire, Rutland and Northamptonshire
250			UKF3		Lincolnshire	Lincolnshire
251			UKG1		Herefordshire, Worcestershire and Warwickshire	Herefordshire, Worcestershire and Warwickshire
252			UKG2		Shropshire and Staffordshire	Shropshire and Staffordshire
253			UKG3		West Midlands	West Midlands
254			UKH1		East Anglia	East Anglia
255			UKH2	UK00	Bedfordshire and Hertfordshire	Bedfordshire and Hertfordshire
256			UKH3	UK00	Essex	Essex
257			UKI3	UK00	Inner London	London wewnętrzny
258			UKI4	UK00	Inner London	London wewnętrzny
259			UKI5	UK00	Outer London	London zewnętrzny
260			UKI6	UK00	Outer London	London zewnętrzny
261			UKI7	UK00	Outer London	London zewnętrzny
262			UKJ1		Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire	Berkshire, Buckinghamshire and Oxfordshire
263			UKJ2		Surrey, East and West Sussex	Surrey, East and West Sussex
264			UKJ3		Hampshire and Isle of Wight	Hampshire and Isle of Wight
265			UKJ4		Kent	Kent
266			UKK1		Gloucestershire, Wiltshire and Bristol/Bath area	Gloucestershire, Wiltshire and Bristol/Bath area
267			UKK2		Dorset and Somerset	Dorset and Somerset
268			UKK3		Cornwall and Isles of Scilly	Cornwall and Isles of Scilly
269			UKK4		Devon	Devon
270			UKL1		West Wales and The Valleys	West Wales and The Valleys
271			UKL2		East Wales	East Wales
272			UKM2		Eastern Scotland	Eastern Scotland
273			UKM3		South Western Scotland	South Western Scotland
274			UKM5		North Eastern Scotland	North Eastern Scotland
275			UKM6		Highlands and Islands	Highlands and Islands
276	UKNO		Northern Ireland	Irlandia Północna		

Źródło: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/rci2016_scores_ranks.xls [dostęp: 31 marca 2017 r.] oraz *Vademecum tłumacza. Wskazówki redakcyjne dla tłumaczy*, załącznik A10, Departament Języka Polskiego Dyrekcji Generalnej ds. Tłumaczeń Pisemnych Komisji Europejskiej, 2016, http://ec.europa.eu/translation/polish/guidelines/documents/styleguide_polish_dgt_pl.pdf [dostęp: 13 stycznia 2017 r.].